

"...από τοῦ νῦν μακαριοῦσί με πᾶσαι αἱ γενεαί..."

Είναι γνωστό σε όλους ότι την επόμενη εβδομάδα, στις 25 Μαρτίου γιορτάζουμε μία πολύ μεγάλη γιορτή, τον Ευαγγελισμό της Θεοτόκου. Μήπως θυμάστε το Απολυτίκιο της ημέρας:

«Σήμερον τῆς σωτηρίας ἡμῶν τὸ κεφάλαιον, καὶ τοῦ ἀπ' αἰῶνος Μυστηρίου ἡ φανέρωσις, ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ, Υἱὸς τῆς Παρθένου γίνεται, καὶ Γαβριὴλ τὴν χάριν εὐαγγελίζεται. Διὸ σὺν αὐτῶ τῇ Θεοτόκῳ βοήσωμεν· Χαῖρε Κεχαριτωμένη, ὁ Κύριος μετὰ σοῦ».

Κατανοείτε τα λόγια; Το κεφάλαιο της σωτηρίας μας είναι η αρχή της σωτηρίας του ανθρώπινου γένους, που θα ερχόταν με τη γέννηση, τη διδασκαλία, τα πάθη, την Ανάσταση και την Ανάληψη του Λόγου του Θεού. Απαραίτητη προϋπόθεση ήταν η σύλληψη του εμβρύου από την Παρθένο Μαρία και γι' αυτό ορίζεται ως το κεφάλαιο της σωτηρίας.

Τι σημαίνει «τοῦ ἀπ' αἰῶνος Μυστηρίου ἡ φανέρωσις». Είναι η υλοποίηση της υπόσχεσης που έδωσε ο Θεός στους πρωτόπλαστους. Μετά το προπατορικό αμάρτημα, ο Θεός είπε στο φίδι (Γεν. γ', 15) που οδήγησε τους πρωτόπλαστους στην παρακοή, δηλαδή στο Διάβολο, ότι θα βάλει έχθρα μεταξύ του Διαβόλου και της γυναίκας και Αυτού που θα προέλθει από αυτήν, ο οποίος θα του συντρίψει το κεφάλι ενώ ο Διάβολος θα Του προκαλέσει μόνο μία πληγή στην πτέρνα. Αυτό που δεν μπορούσαν να κατανοήσουν οι άνθρωποι της Παλαιάς Διαθήκης και ακόμα και σήμερα οι Εβραίοι, είναι ότι με τη σάρκωση του Δευτέρου Προσώπου της Αγίας Τριάδας και τη σταυρική Του θυσία (η πληγή στην πτέρνα) συνέτριψε το Διάβολο και καταλύθηκε η εξουσία του στο ανθρώπινο γένος.

Γιατί επιλέχθηκε η παρθένος Μαρία να γίνει η Μητέρα του Θεού;

Το αντιλαμβανόμαστε από την τελευταία φράση του Απολυτικίου, που είναι και ο χαιρετισμός που απηύθυνε ο Αρχάγγελος Γαβριήλ στην Παναγία (Λκ α', 28-29): "Χαῖρε Κεχαριτωμένη, ὁ Κύριος μετὰ σοῦ. Εὐλογημένη ἐν γυναίξί." Η Παρθένος Μαρία ήταν η μοναδική γυναίκα στην ιστορία του ανθρώπινου γένους που λόγω της αγνότητας της ζωής της ήλκυσε τη Χάρη του Θεού και επιλέχθηκε να γίνει η Μητέρα του Δευτέρου Προσώπου της Αγίας Τριάδας. Γι' αυτό και ο Αρχάγγελος, κατ' εντολή του Θεού, είπε ότι είναι ευλογημένη μεταξύ των γυναικών. Ο Ευαγγελιστής Λουκάς, που περιγράφει το περιστατικό του Ευαγγελισμού, συνεχίζει

τα λόγια του Αρχαγγέλου που επιβεβαιώνουν «εὔρες γὰρ χάριν παρὰ τῷ Θεῷ». Αντίστοιχα λόγια επαναλαμβάνονται λίγο αργότερα και από έναν άνθρωπο.

Ποια μίλησε προφητικά στην Παναγιά, μετά τον Ευαγγελισμό και πριν τη Γέννηση του Χριστού; Η Ελισάβετ, η μητέρα του Αγίου Ιωάννη του Προδρόμου, που αν θυμάστε είχαμε πει ότι ο ίδιος ο Άγιος Ιωάννης προφήτευσε ενώ βρισκόταν ως έμβρυο στην κοιλιά της μητέρας του και η Ελισάβετ είπε στην Παναγία (Λκ α' 40-43) «εὐλογημένη σὺ ἐν γυναιξὶ καὶ εὐλογημένος ὁ καρπὸς τῆς κοιλίας σου». Ακολουθώντας, η Παναγία φωτιζόμενη από το Άγιο Πνεύμα, είπε μεταξύ άλλων (Λκ α', 48-49): "ἀπὸ τοῦ νῦν μακαριοῦσί με πᾶσαι αἱ γενεαί", δηλαδή πλέον όλες οι γενιές των ανθρώπων θα με μακαρίζουν, θα λένε πόσο ευλογημένη είμαι. Αυτά τα λόγια δεν είναι συνηθισμένα στην εκκλησιαστική ζωή, αφού κανένας άνθρωπος δεν έχει μιλήσει για τον εαυτό του με κολακευτικά λόγια. Όμως, όπως προαναφέραμε, η Παναγία τα είπε ενώ κυοφορούσε τον ίδιο τον Θεό και βρισκόταν υπό τη φώτιση του Αγίου Πνεύματος.

Για όλα αυτά, η Ορθόδοξη Εκκλησία μας τιμά ιδιαίτερως το πρόσωπο της Παναγίας και την επικαλείται ως μεσίτρια προς το Θεό, δηλαδή ως πρέσβειρα που μεταφέρει τα αιτήματά μας προς το Θεό. Η δύναμη της μεσιτείας της απορρέει όχι μόνο γιατί ο Θεός την επέλεξε ανάμεσα από όλους τους ανθρώπους αλλά και λόγω της σχέσης, ως Μητέρα, του Χριστού. Μπορούμε να θυμηθούμε το περιστατικό του γάμου της Κανά, όπου ο Χριστός επιτέλεσε το πρώτο δημόσιο θαύμα του. Στο γαμήλιο τραπέζι, που είχαν προσκληθεί ο Χριστός, οι μαθητές του και η Παναγία, κάποια στιγμή τελείωσε το κρασί και η Παναγία το είπε στο Χριστό (Ιω β', 4). Και ενώ ο Χριστός της απαντά σχεδόν επιτιμητικά: " τί ἐμοὶ καὶ σοί, γύναι; οὐπω ἤκει ἡ ὥρα μου", (Τι σχέση έχουμε εγώ κι εσύ γυναίκα; Ακόμα δεν έχει έρθει η ώρα μου), η Παναγία λέει στους υπηρέτες να κάνουν ότι τους πει ο Χριστός, με γνώση και πεποίθηση ότι θα την ακούσει και θα επιτελέσει το θαύμα, όπως και έγινε στη συνέχεια. Αυτή η ευαγγελική περικοπή μας δείχνει ακράδαντα τη δύναμη της μεσιτείας της Παναγίας.

Πώς η Εκκλησία επικαλείται την Παναγία να μεσιτεύσει για αιτήματά μας;

Στη Θεία Λειτουργία και σε όλες τις ακολουθίες, ο διάκονος, αν υπάρχει, ή ο ιερέας μετά την προσφώνηση των αιτήσεων – των αιτημάτων μας προς το Θεό (υπέρ της ειρήνης του σύμπαντος κόσμου, υπέρ ευφορίας των καρπών της γης, χριστιανά τα τέλη της ζωής ημών κλπ) επικαλείται τη μεσιτεία προς το Θεό, καταρχάς της Παναγίας αλλά και όλων των αγίων, προκειμένου να υλοποιηθούν οι αιτήσεις. Οι αιτήσεις ολοκληρώνονται με τα λόγια του ιερέα ότι όλη η τιμή, η δόξα και η προσκύνηση ανήκει στον Τριαδικό Θεό. Πρέπει να έχουμε πάντα στο μυαλό μας ότι ο Θεός είναι ο Κύριος και Παντοκράτορας που παρεμβαίνει θαυματουργικά, όταν είναι προς το συμφέρον του ανθρώπου.

Αυτή την περίοδο ποιες ακολουθίες γίνονται προς την Παναγία; Οι Χαιρετισμοί που έχουν ως αφητηρία, μπορούμε να πούμε, το γεγονός του Ευαγγελισμού.

Σε διάφορες περιστάσεις διαβάζεται ο Παρακλητικός Κανόνας προς την Παναγία, δηλαδή μια σειρά από υμνολογίες, με τις οποίες η εκκλησία ζητά τη μεσιτεία της Παναγίας. Οι Παρακλήσεις προς την Παναγία ψάλλονται την περίοδο του δεκαπενταυγούστου. Επίσης, οποτεδήποτε αντιμετωπίζουμε ένα πρόβλημα, μπορεί να γίνει η Παράκληση είτε στην εκκλησία, είτε να την διαβάσουμε στο σπίτι μας.

Ας δούμε όμως ποια είναι η θέση των άλλων χριστιανικών δογμάτων, αναφορικά με το πρόσωπο της Παναγίας.

Στους Ρωμαιοκαθολικούς έχει αναπτυχθεί η «Μαριολατρεία», μια υπερβάλλουσα απόδοση τιμής στην Παναγία, όπως για παράδειγμα το δόγμα ότι δεν έγινε η σύλληψή της, ως έμβρυο, με τον φυσικό τρόπο και δεν έφερε το προπατορικό αμάρτημα. Πρόκειται για μία διδασκαλία που νοθεύει την αλήθεια της χριστιανικής πίστης και απομακρύνει τον πιστό από την απόδοση κάθε τιμής και προσκύνησης στον Τριαδικό Θεό.

Στην αντίπερα όχθη βρίσκονται όλα τα προτεσταντικά δόγματα (Διαμαρτυρόμενοι, Πεντικοστιανοί, Ευαγγελικοί, Λουθηριανοί) τα οποία δυστυχώς έχουν εμφανιστεί και εξαπλώνονται στη χώρα μας με ταχείς ρυθμούς σε όσους δεν έχουν σωστή γνώση της Ορθόδοξης Πίστης. Αυτοί λοιπόν δεν τιμούν την Παναγία, όπως και κανένα Άγιο και δεν δέχονται τη μεσιτεία της προς τον Θεό. Απορρίπτουν λοιπόν τόσο τον προφητικό λόγο της Παναγίας (από τοῦ νῦν μακαριοῦσί με πᾶσαι αἱ γενεαί) όσο και τη δύναμη της μεσιτείας που της χάρισε ο Θεός.

Συνοψίζοντας, μπορούμε να πούμε ότι το πρόσωπο της Παναγίας κατέχει εξέχουσα θέση στην εκκλησία μας, τόσο επειδή μεσιτεύει προς τον Υιό της και Θεό μας όσο και για το παράδειγμα του βίου της. Είναι χρήσιμο όμως να θυμηθούμε ένα περιστατικό από την Καινή Διαθήκη (Λκ ια, 27), που ενώ ο Χριστός δίδασκε, κάποια γυναίκα από τον όχλο "ἐπάρασά τήν φωνήν", είπε: "Μακαρία ἡ κοιλία ἡ βαστάσασά σε καὶ μαστοὶ οὐς ἐθήλασας". Επηρεασμένη από την διδασκαλία του Χριστού, ενθουσιάστηκε η γυναίκα αυτή και είπε: Μακαρία η μάνα σου, ευτυχισμένη η μάνα σου η οποία σε γέννησε και οι μαστοί τους οποίους θήλασες.

Ο Χριστός απαντάει σ' αυτήν την εκφώνηση της γυναίκας και λέγει: "μενοῦνγε μακάριοι οἱ ἀκούοντες τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ καὶ φυλάσσοντες αὐτόν". Το "μενοῦνγε" είναι βεβαιωτικό: σωστά είπες γυναίκα, είναι μακαρία η μητέρα μου, δίκαιο έχεις, γιατί σ' όλη της την ζωή έκανε υπακοή, ετήρησε το θέλημα του Θεού. Γι' αυτό και μπορούν να γίνουν όλοι μακάριοι, πάντες οι ακούοντες τον λόγο του Θεού και τηρούντες αὐτόν. Εδώ επαινεί την μητέρα Του, αλλά

συγχρόνως δίνει και σ' εμάς το κίνητρο της μίμησης της Παναγίας μας, ως προς την τήρηση του λόγου του Θεού.